

nekropola. Najstarije su u živcu kamenu izdubene grobnice s inhumiranim pokojnicima, koje sadrže tipično liburnski materijal, potom pravilno ozidane grobnice s obiljem kasnohelenističke i nešto aretinske keramike. U paljevinskim su grobovima ostaci pokojnika pohranjeni u urnama domaće proizvodnje. Među grobnim priložima najbrojnije su keramičke vaze s reljefnim ukrasima iz italskih radionica, potom različite staklene posude te više primjeraka nakita, među kojima se ističu srebrne fibule tipa aucusca.

LIT.: Z. Brusić, Tehnike grobne i stambene arhitekture na nekim gradinskim naseljima južne Liburnije, u knjizi: Materijali, tehnike i strukture predantičkog i antičkog graditeljstva na istočnom jadranskom prostoru, Zagreb 1980. — Isti, Helenistička reljefna keramika u Liburniji, Diadora, 1988, 10. — Isti, Reljefna sjevernoitalska terra sigillata iz Liburnije, ibid., 1989, 11. — Isti, Italska terra sigillata u Liburniji, ibid., 1990, 12. Z. Gu.

MRDAKOVICA, rimska staklena posuda iz I. st. Muzej grada Šibenika

MRKAN, nenaseljen otočić ispred Cavtata. Na ostacima kasnoant. zdanja (vjerojatno memorija) izgrađena je predromanička jednotravejna crkva Sv. Mihovila, četverokutna tlocrta. Imala je kupolu, a na I strani malu apsidu; u vanjskome zidu bile su lezene a u unutrašnjosti bila je raščlanjena nišama. Na dijelu ruševina obližnjega benediktinskoga samostana izgrađen je novovjekni biskupski ljetnikovac, danas također u ruševinama. Pisani izvori spominju sve te građevine i sadržaje, a i drugu crkvu iz romaničkoga doba ostaci koje su uz more.

LIT.: E. Dyggve i R. Egger, Forschungen in Salona, III, Wien 1939. — I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, Split 1964. — I. Fisković, O ranokršćanskim spomenicima naronitanskog područja, u knjizi: Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka, Split 1980. — Isti, Srednjovjekovna preuređenja ranokršćanskih svetišta u dubrovačkom kraju, u knjizi: Arheološka istraživanja u Dubrovniku i dubrovačkome području, Zagreb 1988. R.

MRKONJIĆ, Zvonimir, književnik (Split, 6. VI. 1938). Diplomirao komparativnu književnost i francuski jezik na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, te režiju na Akademiji za kazališnu umjetnost. Dramaturg kazališta »Gavella« u Zagrebu (od 1968). Uz pjesme i oglede o književnosti, objavljuje eseje o lik. umjetnostima. U njima, polazeći od strukturalističkih shvaćanja, analizira kretanja i stvaraoce u modernome hrv. slikarstvu i kiparstvu. Bavi se prevodjenjem.

BIBL.: Dvojestveno tlo Jurja Dobrovića, Razlog, 1964, 1; Poučak o odluci — slikarstvo Julija Knijera, Umetnost (Beograd), 1965, 3–4; Prisutnost nadrealizma: od geste do nove figuracije, ŽU, 1967, 3–4; Skulptura Šime Vulasa, ibid., 1968, 7–8; Put k Ljubi Ivančiću, Republika, 1970, 2–3; Skulptura Branka Ružića, ibid., 1973, 11; Tvar kao pamćenje — slikarstvo Ordana Petlevskog, ŽU, 1974, 21; Miše Račić (katalog), Zagreb 1980; Od crteža do scene, u katalogu Zlatka Kauzarića-Atača, Velika Gorica 1982. D. Hé.

MRKOPALJ, gradić u Gorskom kotaru. Na položaju F(ort)ici nad Crikvenom u Mrkopaljskome polju iskopani su (1976) zidovi jednobrodne romaničke crkvice s polukružnom apsidom iz XIII. st. Župna crkva Sv. Filipa, kvalitetna klasicistička građevina iz 1854, bombardirana 1944, srušena do temelja poslije II. svj. r.

LIT.: I. Perčić-Čalogović, Fortifikacijski i sakralni spomenici, u zborniku: Gorski kotar, Delnice 1981.

MRSINJGRAD, ostaci utvrđenoga grada na visini 1097 m nedaleko od Titove Korenice. Posjed krbavskih knezova po kojemu se jedna grana tih knezova zvala Mrsinjski. Turci su ga osvojili 1527.

MRSUNJSKI LUG, arheol. lokalitet II od sela Brodskoga Stupnika blizu Slavonskoga Broda. Zemljano gradište nizinskoga tipa na močvarnom tlu ima oblik nepravilna kruga. Nasipi oko gradišta bili su nekad učvršćeni palisadama; s vanjske i unutrašnje strane nasipa iskopani su jarci. Na središnjoj uzvisini nalazile su se drvene zgrade. Prigodom iskapanja (1949) nađeni su ulomci slav. gradišne keramike, naušnice, ostruge, strelice, željezno oruđe, po čemu se gradište može datirati u razdoblje X–XIII. st. LIT.: Z. Vinski i K. Vinski-Gasparini, Gradište u Mrsunjskom lugu, Zagreb 1950. R.

MRTVA PRIRODA, u lik. umjetnostima prikaz neživih ili nepokretnih predmeta (voće, povrće, cvijeće, uporabni predmeti, posude, lovački plijen), aranžiranih u kompoziciju. Naziv m. p. (u obliku *stillleven*) pojavljuje se poč. XVIII. st. kod Nizozemca A. Houbrakena; kao samostalna slikarska vrsta osobito je razvijena u doba baroka. U XIX. st. u tematici mrtve prirode bitno lik. zadatke rješavao je P. Cézanne. M. p. se osim u slikarstvu, crtežu i grafici pojavljuje i u kiparstvu te u drugim oblicima suvremenoga umj. izražavanja (ambijenti, nova umjetnička praksa, instalacije, fotografija, video).

M. TARTAGLIA, Mrtva priroda s kipom. Zagreb, Moderna galerija